

Osmanlı'da Şifahane

- Şifahane, Darüşşifa, Bîmarhane, Hastahane ..
- Osmanlı devleti'ne padişahlar kazandıran şehzade şehirlerinden Amasya, Manisa ve Edirne'de devlet hizmetleri daha öne çıkıyor.
- Dolayısıyla Osmanlı'nın önemli şifahaneleri de **Amasya**, **Manisa** ve **Edirne**'de biraz daha öne çıkıyor.
- Darüşşifaların yönetimi Başhekim'deydi.
- Başhekim' de Hekimbaşı'ndan Emir alırdı.
- Hekimbaşı denilen unvan günümüzün Sağlık Bakanına temsil edilir, benzetilir.
- Şifahanelerde genelde 20 kişilik bir kadro bulunurdu.
- Bu geniş kadro başhekimin nezaretinde yönetiminde çalışırdı.
- Avrupa'da hastane ve sağlıkla ilgili atılımlar genelde 19. yüzyılda ağırlık kazanmaya başlamıştır.
- Bizim tarihimizde **Anadolu Selçuklu Beylikler** ve **Osmanlı** dönemi ile devam eden olağanüstü bir sağlık sektörü bulunmaktaydı.
- Göz doktorları ve cerrahlar daha titiz yetiştiriliyordu.
- Bunlar gerektiğinde başhekim olarak da atanıyordu.
- Şifahanede görevlendirilen Eczacılar şifahanenin bulunduğu bölgenin şifalı bitkilerine hakim oldukları için o bölgeden seçilirdi.
- Ayrıca Şifahanelerde
 - **Hasta Bakıcılar**
 - **Temizlikçiler ve**
 - **Çamaşırcılar da İstihdam Edilirdi.**
- Şifahanelerin masrafını karşılamak için geliri sadece oraya bağışlanan araziler de vardı.
- Külliye olarak tasarlanan şifahanelerin ayrıca bir de imarethaneleri bulunurdu ve bu imarethanelerde yemek işlerini yürüten bir kilerci de vardı.
- Şifahanelerde hastaların refakatçilerinin kalabilmesi için bir de **tabhane** yani **misafirhane** vardı.

- Manisa darüşşifası gibi Nisa yani kadın hastaların bulunduğu yerlere geceleri güvenlik için bir görevli de konulurdu.
- Eğer şifahanelerde bir işletme sıkıntısı yaşanırsa Hekimbaşı, Başhekim görevden alır yerine o işi daha iyi yapabilecek bir hekimi görevlendirirdi.
- Osman da sağlık teşkilatı sadece yerleşim yerlerinde şehirlerde şifahaneler açık işletmekle değil Savaş zamanlarında da orduya sağlık personeli ve hizmeti vermekle de yükümlüydü bu açıdan erken dönemde Osmanlı savaşlarındaki başarılarının önemli bir kısmı da sağlık hizmetinin iyi yürütülmesine de bağlanır.
- Ordu'nun savaşa gitmesinden önce Hekimbaşı askerin sağlıklı bir şekilde savaş meydanına ulaşmasını ve savaşta kullanılacak ilaçları sağlamakla da yükümlüydü.
- Osmanlı saraylarında Ordu'nun savaşta kullanabileceği ilaçların üretimi de yapılıyordu.
- Savaş öncesi sarayda hazırlanan şerbetler, şuruplar, tabletler ve benzeri ilaçlar büyük sandıklara konuluyor ve savaş bölgesine itinayla taşınıyordu.
- Yine Savaş öncesi ilaç ve malzeme tedarikinden sonra savaşta askerlerin sağlık hizmetini yürütebilecek hekim kadrosu da belirleniyordu.
- Bir savaş veya sefer öncesi hekimler savaş için görevlendirilirken şifahanelerden çağırılıyordu ama şifahaneler kesinlikle doktorsuz bırakılmıyordu.
- Osmanlı'da Hekimbaşı denilen dönemin sağlık bakanları savaşta ve barışta padişahların sağlığından birinci derecede sorumluydu, eğer padişah savaşa katılıyorsa onun kullanacağı ilaçlar da itinayla hazırlanıp üzeri mühürleniyordu.
- Hekimbaşı'nın en çok dikkat ettiği konulardan biri padişahın zehirlenme riskiydi.
- Osmanlı padişahlarının yemeklerden zehirlenme riskine karşı Çin'den getirtilen seramik kaplar Osmanlı sarayının ve mutfağının en değerli parçalarıydı zira yemek zehirli olursa bu seramik kaplar renk değiştirirdi.
- Hekimbaşı padişahı tedavi ederken dönemin en ileri imkanlarını kullanıyordu.
- Hekimbaşı'nın bu kadar ciddi ve ağır görevine rağmen sarayda ondan daha değerli daha kıymetli birileri daha vardı bunlar da şehzadelerin doğumunda görev alan ebelerdi.

- Doğum yapacak olan ebeler özenle seçilirdi cariye veya hanım Sultan doğumda görev alacak olan ebeye özel bir bohça gönderildi bu bohça gönderilen eve doğumda görev sahibi olurdu.
- Bu bohça içinde temizlik sembolü sabun, namaz eşarabı ve tesbih ve aynı zamanda bir kutu içinde mücevher olurdu.
- Ebenin doğum yaptırdığı şehzade eğer ileride padişah olursa ebenin izzet ve ikramı daha da artıyordu.
- Şehzade kendi doğumunda bulunan ebeye karşı daima hürmet ediyordu.